

ONGEWENST GEDRAG

Iedereen is welkom!

Iedereen zou zich welkom moeten voelen bij een sportvereniging. In de praktijk blijkt dat niet altijd het geval. Hoe zorg je voor een veilige omgeving voor iedereen binnen de vereniging? Hier ligt een belangrijke taak voor bestuurders. Hoe voorkom je ongewenst gedrag? En, als ongewenst gedrag zich toch voordoet: hoe ga je adequaat om met de gevolgen?

Wat is ongewenst gedrag?

Onder ongewenst gedrag valt al het gedrag dat we niet willen zien binnen de vereniging. Zorg er als bestuur voor dat je gewenst en ongewenst gedrag bespreekbaar maakt, zodat iedereen weet waar de grenzen liggen.

Stel met elkaar vast welk gedrag je binnen de vereniging wilt zien en leg dit vast (zie ook de kaart *Verenigingsregels*). Met de gedragsregels of verenigingsregels creëer je een basis voor een open cultuur waarbinnen je ongewenst gedrag bespreekbaar kunt maken. Je kunt voorbeelden van ongewenst gedrag, zoals discriminatie of pesten, expliciet benoemen in de gedragsregels.

Specifieke vormen van ongewenst gedrag

De trainer of coach staat het dichtst bij de spelers. Hij of zij moet extra alert zijn op signalen over specifieke vormen van ongewenst gedrag: pesten, discriminatie en seksuele intimidatie.

Wat is pestgedrag?

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gebeurt in een veilige sfeer. Pesten is bedreigend en systematisch. Bij pestgedrag voelt een kind zich ongelukkig:

- door de confrontatie met vervelend of agressief gedrag;
- doordat het buitengesloten wordt.

Hoe herken je pesten?

Soms zie je dat kinderen worden uitgescholden, vernederd of fysiek belaagd. Maar vaak is pestgedrag niet zichtbaar. Je ziet dan wel dat een sporter:

- meer teruggetrokken is;
- zich angstig en onzeker gedraagt;
- niet meer enthousiast meedoet in het team of de groep.

Pestgedrag vindt tegenwoordig niet alleen op of rond de sportlocatie plaats, maar ook online via social media. Wees je hier als vereniging van bewust.

Wat is discriminatie?

Discriminatie is een vorm van uitsluiting, vijandige bejegening, bedreiging of geweld op basis van herkomst, kleur, ras, godsdienst of seksuele gerichtheid van de ander. Als sportvereniging sta je open voor iedereen die wil sporten, ongeacht zijn achtergrond.

Realiseer je als bestuurder dat discriminatie ook bij je eigen vereniging kan voorkomen. Het is niet altijd zichtbaar of een homoseksuele sporter of iemand met een andere huidskleur zich veilig voelt. Maak dit bespreekbaar door aan het begin van het seizoen bij het maken van afspraken expliciet te benoemen dat iedereen welkom is bij de vereniging (zie ook de kaart *Verenigingsregels*).

Discriminatie is een gevoelig onderwerp, maar spreek leden desondanks aan op deze vorm van ongewenst gedrag. Als iemand niet aangesproken wordt, lijkt het alsof discriminerend gedrag binnen de vereniging acceptabel is. Wat begint met enkele foute grapjes kan uitmonden in een onveilige sfeer waarin mensen niet langer plezierig sporten.

Wat is seksuele intimidatie?

Seksuele intimidatie komt helaas ook voor binnen sportverenigingen. Denk aan trainers of verzorgers die seksuele toenadering zoeken bij jeugdsporters en hen misbruiken. Het kan gaan om kleine vormen, om seksueel getinte opmerkingen, maar ook om structureel misbruik. Als het zich voordoet kan het voor de slachtoffers en de sportomgeving ingrijpende gevolgen hebben.

Bij seksuele intimidatie is het van groot belang aparte maatregelen te nemen. Ga daarbij zorgvuldig te werk. Op de achterkant van deze kaart vind je hierover meer informatie.

Stappenplan Preventie en sancties ongewenst gedrag

Hoe kun je als vereniging:

- ongewenst gedrag zo veel mogelijk voorkomen?
- de juiste stappen zetten als zich vormen van ongewenst gedrag voordoen?

Stap 1. Stel binnen de vereniging omgangsregels met elkaar op.

Zorg dat deze bij alle leden bekend zijn. Kijk voor meer informatie op de kaart *Verenigingsregels*. Maak iemand binnen het bestuur verantwoordelijk voor het naleven van de omgangsregels. Zie ook de kaart *Organisatie sportiviteit en respect*.

Stap 2. Vraag aan iedereen die namens de vereniging regelmatig met jeugd omgaat een Verklaring omtrent Gedrag.

Stap 3. Stel binnen de vereniging liefst iemand aan als vertrouwenscontactpersoon. Leden van de vereniging kunnen hier altijd terecht als zich problemen voordoen. Vraag bij de contactpersoon van je bond naar meer informatie. Als je vereniging zelf geen functionaris heeft, maak dan voor leden een duidelijke link naar de vertrouwenscontactpersoon van je sportbond.

Stap 4. Zorg dat er actie wordt ondernomen bij signalen of klachten over ongewenst gedrag. Kijk voor meer informatie over het hoe en waarom op de kaarten *Meldingsformulier* en *Sanctiebeleid*. Gaat het om seksuele intimidatie of vermoedens daarvan, volg dan de adviezen hieronder.

Stap 5. Communiceer zorgvuldig over dit soort acties binnen de vereniging. Als je duidelijk maakt als bestuur dat bepaald gedrag niet getolereerd wordt, draagt dat bij aan een gevoel van veiligheid. Ook hier geldt: volg bij seksuele intimidatie of vermoedens daarvan de adviezen hieronder.

Stap 6. Stel een sanctiebeleid binnen de vereniging op en maak dit bekend. Kijk voor meer informatie op de kaart *Sanctiebeleid*. Let op: eigen sanctiebeleid is niet van toepassing voor seksuele intimidatie. Hiervoor geldt het sanctiebeleid van de sportbond.

Stap 7. Niet alleen de leden van je eigen vereniging kunnen ongewenst gedrag vertonen. Als bestuur ben je ook verantwoordelijk voor het gedrag van bezoekers. Informeer bezoekers daarom over gewenst gedrag en onderneem actie indien nodig (zie de kaart *Ontvangst op de vereniging*). Soms is communicatie nodig met het bestuur van de andere vereniging of de bond.

Wat te doen bij seksuele intimidatie?

Wordt je vereniging geconfronteerd met een geval van seksuele intimidatie? Of zijn er vermoedens of twijfels? Dan adviseren wij dringend de vertrouwenscontactpersoon van je bond te bellen. Deze kan je advies geven over de eerste stappen en je eventueel doorverwijzen.

Je kunt ook rechtstreeks bellen met de NOC*NSF hulplijn seksuele intimidatie in de sport (0900 - 202 55 90). Hier kun je terecht voor een eerste opvang en advies. De hulplijn kan je ook koppelen aan een vertrouwenspersoon van NOC*NSF. Deze vertrouwenspersonen geven uitgebreidere ondersteuning en advies bij incidenten, aan zowel slachtoffers, beschuldigen als de betrokken sportorganisaties.

Win altijd advies in!

Wij adviseren dringend om eerst advies in te winnen via bovengenoemde lijnen en zorgvuldig te zijn met het opleggen van (voorlopige) sancties of het communiceren over de zaak. Zie www.nocnsf.nl/seksuele-intimidatie voor een toolkit met uitgebreidere informatie.

Meer informatie

Alle informatie inclusief de toolkit en kalender voor opleidingen voor vertrouwenscontactpersonen is te vinden op www.nocnsf.nl. Neem voor meer informatie of brochures contact op met het NOC*NSF-secretariaat Seksuele Intimidatie in de Sport. Bij voorkeur via e-mail: sportparticipatie@nocnsf.nl. Het kan ook telefonisch via 026-4834742.